

H-A
19
3

NOVVS,
ET METHODICVS
TRACTATVS, DE VNA,
ET ALTERA QVARTA, LEGITI-
MA, FALCIDIA, ET TREBELLIANICA,
earumq; imputatione. Ad cap. Raynaldus de
testamentis; In 4. partes diuisus.

IN QVO ELVCIDATVR FERRE VNIVERSA MA-
teria successioꝝ filioꝝ, tam legitimorum, quam naturalium, quam
etiam spuriorum, cui etiam vniuersa nobilitas adiungitur; Disputantur
omnes casus, in quibus res in alienabiles fiunt, siue per contractum, siue
per vltimam voluntatem, plura de inuētario, multa de bonorum
possessionibus; Deniq; omnia, quæ in materia imputatio-
num possunt desiderari, opus sane tam praeumaticis
quam speculatiuis maxime necessarium.

AUCTORE DOCTORE IOANNE DE CARUALHO,
*Iure Consulto Lusitano, ex oppido Regali, sacri Diui Petri Collegij alumno, in
Conimbricensi academia, sacrorum Canonum extraordinario magistro.*

Illustrissimo Domino D. D. Frãscisco de Castro, Portugaliae Regni Quæsitore maximo; dicatus.

Cum facultate Inquisitorum, & Ordinarij.

CONIMBRICÆ. Ex Officina Nicolai Carualho Vniuersitatis Typographi. Anno 1637.

Herit. 60800 R

Raynaldus
Carualho

L I C E N C I A S .

EX mandato supremi Senatus sanctæ Inquisitionis, repetitionem ad cap. Raynaldus de testament. à Sapiētissimo Doctore Ioanne de Carnalho elucubratam, quanta potui sedutilitate euolui, & expendi; nihilq; in ea offendi, quod fidem orthodoxam offendat, quin potius, ingenij miram; claritatem, doctrinæ compendiosam exuberantiam, vtriusque iuris concinnam interpretationem inueni; quare communi utilitati dignum; prælo iudico opus; Conimbricæ apud D. Augustini Canoniorum regularium collegium. 12. Kalend. Decemb. anno salutis 1621.

Doctör D. Francisco de Soural.

Solemne hanc repetitionem ad cap. Raynaldus de testamentis à Sapiētissimo Doctore Ioanne de Carualho; habitam, & confectam, ex supremi sanctæ Inquisitionis Senatus commissione, qua potui diligentia perlegi, in qua nihil, meo iudicio apparet; quod sacræ fidei principijs; aut bonis moribus vlllo modo repugnet, sed plurima elucet magnæ eruditionis documenta, & vtriusq; iuris insignia decreta maxime illustrata, qua propter multis nominibus potest; ac debet ad publicam utilitatem excudi, Conimbricæ apud Collegium Deiparæ Virginis Gratiarum Idibus Decembri 1621.

Doctör Fr. Petrus à Sancta Maria.

Vistas as Informaçoes podesse imprimir esta repetição, & depois de impressa torne conferida com o original, pera se dar licença pera correr, & sem ella não correrá, aos 21. de Janeiro de 622.

Antonio Dias Cardoso.

Ioão Alués Brandão.

Gaspar Pereira.

Marcos Teixeira Bispo do Brazil.

Francisco de Gouvea.

Pode imprimirse, vista a licença do sancto Officio Coimbra 3. de Setembro de 630.

Diogo Dalmeida.

Que se possa imprimir este liuro, & depois de impresso, torne pera se taxar, & sem isso não correrá a 23. de Abril de 622.

Monis.

Caldeira.

Conferi

LICENC, AS.

Conferi com seu original, na conformidade do despacho do Conselho geral da sancta Inquisiçaõ, o liuro impresso sobre o capitulo Raynaldus de testamentis, que compos o Doctor Ioaõ de Carualho Collegial do Collegio de S. Pedro, & lente de Canones nesta Vniuersidade de Coimbra, & com a emenda das erratas que vay impressa no mesmo liuro, conforma em tudo, com o dito original; pello que pode correr neste Collegio do Carmo. 21. de julho de 631.

Fr. Gaspar dos Reys.

Taxaõ este liuro em 1000. reis em papel, a 15. de Agosto de 631.

Araujo.

Pimenta Dabreu.

João de Frias Salazar.

ILLVS.

Vistas as informaçõs pedidas impertinente e repetido, e depois de impressa eõte contida com o original, para se dar licença para correccõem ella não conter, nos 21. de julho de 631.

Antônio Dias Cardoso. João de Frias Salazar. Gaspar dos Reys.

Pode imprimirse, vista a licença do sancto Officio de Coimbra, a 21. de julho de 631.

Que se possa imprimir este liuro, e depois de impresso, correccõem para se dar licença para correccõem ella não conter, nos 21. de julho de 631.

Antônio Dias Cardoso. João de Frias Salazar. Gaspar dos Reys.

ILLVSTRISSIMO
DOMINO D. D. FRAN-
CISCO DE CASTRO IN DIVI
PETRI COLLEGIO QVONDAM
COLLEGÆ, ACADEMIÆ CONIMBRICENCIS

Rectori, Conscientiæ Tribunalis Præfidi, Igetaniæ Præsuli,
modo in sacrosancto Fidei Senatu pro Lusitaniæ reg-
nis Quæsitori Maximo, vtrumque æuum
immortale precatur.

RI M. A S lucubrationes meas, Illustrissime Domine, ad am-
plitudinis tuæ sacrarium sisto venerabundus; scilicet, ad Clemen-
tia templum, ad Iustitiæ aram, ad æquitatis arcem, ad virtutis
præsidium, ad munitissimum Fidei Castrum meus hic confugit
libellus. Ubi securior esse poterat? Primos olim te Academia Re-
ctore, congressus inui literarum, primos nunc, te Quæsitore Maxi-
mo, sub eo hominum conspectus, ut Fidei auctoritate defendas, quæ sapientiæ dignitate
ornasti, non minus te modo, quam quondam præsentem propitium, ac tutelarem video;
maior enim dignitas benevolentiam non minuit sed facit maiorem imo coram te gratior
apparebo, utpote qui huiusce tui Collegij Collega. Collegium quidem ita semper fuit
tibi in amore, & honore, ut nihil vnquam, nec amabilius, nec honorificentius habuisse
videaris. Quod optime indicasti, cum à Collegij Rectore in Academia Rectore fuisti
assumptus, quia in Collegæ trabea Academia iura sacramento publico profiteri vo-
luisti, quasi non minoris faceres Collegij, quam Academia dignitatem. Acce-
dit ad libri gratiam, quod sit primis, qui ex hoc Collegio in lucem prodeat, primitiæ
verò iam ipso naturæ iudicio reliquis fructibus sunt gratiores. Nec Censoris Quæsiti-
oris Maximi grauitas mihi tuam auertit benevolentiam, quia sine vilo dignitatis
dispendio te facilem, ac per humanum experimur: sic excipis sic affaris omnes, ut præ-
reuerentia accedere cunctantes mira humanitate allieas, accedentes singulari gra-
tia confirmes. Caterum te laudare non est animus, quia laudum materiam faci-
lius dare potes, quam accipere, neque est, quod velim vel mores, vel maiores tuos ornare
verbis, quia virtutibus ornari mauius, quam ornatus videri, seu prædicari, & iure qui-
dem, illa enim est, inquit Cassiodorus, indubitata nobilitas, quæ moribus pro-
batur ornata. Unde maiorum tuorum prætereo splendorem, quia, licet omnes regio
splendore sanguinis eniteant, potius illi à te, quam tu ab illis, lucem mutuari possunt,
quia

quia

ad De-
met.

quia virtus propria hereditariam illustrat nobilitatem; huius vero tantum memineris, ut loquitur Divus Hieronimus, ut cum claritate generis, morum sanctitate contendas, & cum nobilitate corporis, animi virtute proficias. Plane laus propria eo in te magis splendet, quam à maioribus accepta, quò splendidior est lux præsens, quam præterita. Hac de causa, non repeto potentissimos Reges, nec clarissimos Duces, nec sanctissimos præsules, & Archipræsules, qui gentilitio tuo in stēmate triumphant. Prætereo præsides æquissimos, quia unum te præsidem Conscientiæ Tribunal adhuc nominat: unum te præsulem appellat, & æternum appellabit, suspirabitque civitas Igitania, cui per multos annos non tantum præfuisse, quam profuisse vidimus. Tandem omnium votis, ac vocibus ad sacrosanctum Fidei Tribunal Quæstor dætaximus accessisti, ut vitia, non homines insectareris, ut errantes non tam castigares acerbius, quam emendares vilis. Honores autem hos pro præmio oblatos, non pretio coemptos adiuvisti, quia nunquam te ad illos compulit privata cupiditas, sed aliena utilitas. Hinc illa tibi adamantina, & inconcussa virtus. Quis vel efferatus hostium impetus Castrorum vires inflexit? Quis Castrorum unquam pectora debellavit? Incerto aliquando impulsu pila ferrea fulminata proregis avi tui Domini Ioannes de Castro pectus, ut attigit, ad pedes desiluit, stupendo pariter, ac felicissimo augurio, fore nepotem, cuius pectus nec ferreis, nec aureis globis esset penetrandum. Sanè quanuis ad omnia summa factus, ad Iustitiæ munia natus videris. Spectata quidem fuit Domini D. Aluari de Castro parentis tui virtus, ac fides erga suum Regem; Ille enim cum charissimis duobus filijs Ludovico, ac Ioanne fratribus tuis germanis in fatali illa Africa expeditione gloriose occubuit, porro non minor tibi in fidei causis fides, & integritas, in fidei enim defensionem parum tibi videretur vitam profunderere, si opus foret. Hanc verò in Deum religionem, veluti hereditariam in te suspicimus, quia passibus æquis, licet dissimili vitæ ratione, te comitatur Illustrissimus tuus frater Dominus D. Ferdinandus Alvarus de Castro, qui supremas sibi oblatas à Rege dignitates reiiciendo, se omnibus superiorem, & maioribus digniorem exhibuit, ut ille apud Hieronymum, qui fugiendo gloriam, gloriam merebatur, quæ virtutē quasi umbra sequitur, & appetitores sui deserens, appetit contemptores. Age verò, Domine Illustrissime, in fortissimo tuo Castro libellum hunc, quasi novum in bello militem include, quanuis ille literario in pulvere veteranus, & quasi iam rude donatus in novam tamen pugnandi formam, in novam descendit aciem. Hactenus in Conimbricensi arena, siue arena inclusus cum domesticis tantum pugnavit, deinceps verò extra patrios fines prodibit, & cū exteris nationibus dimicabit. Qua propter fauoris tui loricam induit, tutellæ clypeum insertat, patrocini gladium aptat, authoritatis tuæ galeam capiti imponit, deniq; in fortissimū nominis tui Castrum se recipit, in quo validiores firmabitur ad congressus, pulchriores instituetur ad victorias, præclariore ornabitur ad triūphos. Ex hoc tuo D. Petri Collegio 20. Iulij anno Domini 1631.

ad Eu-
stoch.

Tuæ Illustrissimæ deuotissimus,

Ioannes de Carualho.

Ad Lectorem.

HAs locubrations in Tyrocinio meorum studiorum elaboratas; *candide lector*, aliquando magis silentio, quam typis mandare constitueram, nisi amicorum instigatione sæpe sæpius repetita, illas in publicum proferre compellerer, ne quid, si in ipsis est, publicæ studentium vtilitati, cui semper consulere fuit in voto, detrudere iudicaret; en illas, prima tantum manu excussas, & ferè impolitas tuæ benevolentia offero, quam si experiar, ad alia forsan nec minus sublimia, nec minus vtilia conuolare non recusabo, sin autem pro gratia detractiones retribuas, me ab omni iusto, & honorifico labore retardabis, nam si crescit laudata virtus, vituperata marcescit; Vale?

DOCTOR STEPHANVS DE MIRANDA

Collega Diui Petri Collegij, & Academiae Magister, Iurisq;

Cæsarei Professor Authori Amplissimo.

Vderet sane, *Cogella amatissime*, si doctissimus tractatus tuus de vna, & altera quarta, tandiu ab omnibus desideratus, in lucem prodiret, absque hac mea cõmendatione, opus ingenue fatentur omnes, nullius indigere præconio, illud enim se ipsum satis commendat; attamen nec collegæ, nec amicitia nostræ iura adimplere cõserer, si collegij gloriam totiùsq; Regni vtilitatẽ ex assiduo studio, ac labore tuo pullulantem omitterem prædicare? Quis enim, vt tu, viscera iurium in hac nostra tempestate penetravit? Quis subtilius legum arcana reserauit? Quis feliciori stylo ipsorum nodos dissoluit? Quis in rerum copia, librisque rãmandis, non ausim dicere superare, sed te exequare reperietur? Quis materias rudẽ dispersas ordine mirabili ita collocasse inuenietur, quæ omnium scriptorum summa laus est (teste Homero) vt grauia, & difficilia ordine recto tractentur, ordinis enim proprietates est, obscuris lucẽ ad ferre; rerum vero cumulum habere satis non est, nisi ex in ordinem sin digestæ; scrutentur inuidi, sæpiusque sedulo perscrutentur doctissimum hunc tractatum, nihil enim, quod mordere possint, offendent, sed potius plura de quibus inuiti admirari cogentur; cum tuam dexteritatem in colluctantiũ opinionum fluctibus compescendis, quasi à natura insitam fuerint experti, cum tot, ipsaque obscuriora de toto iure responsa, occulatissimis Doctoribus abscondita, glossemate hoc enucleata, & ipso sole clariora redacta adinuenerint, cum acutissimi ingenij tui aciem nostris, & exteris patefactam calluerint. Gratuletur igitur tibi non solũ schola nostra Conimbricensis

bricensis (cui consecratus videris) sed vniuersa Respublica literaria, pro tanto, ac tam utili beneficio eò magis plausibili, quò crudeliores fuere Fortunæ impetus, qui te inuadere non cessarunt, non tamen constantiam tibi è caelo datam, ac robur tuum fortissimum inflectere valuerunt, quominus indefessa vigilatia in dies magis, ac magis insudares, quinimo æquali animi tranquillitate aduersitates, Fortunæque ludibria, ac continuas occupationes superando, manum è tabula nō erigebas; Nec minor laus tua est, quod hos primos ingenij tui fructus adolescente ætate exaratos, ad maturiorem non protelasti, præstantiores iuris professores imitando, qui absurdam iure optimo dixere illorum cogitationem, qui in rugatam ætatem scripta reseruant, quando iam natura ipsa viribus defessa studiorum laboribus minus aptior est, & ipsa ingenij vis quasi hebescit. Iudicium vetustate extenuatum marcescit, labitur animus, deficit spiritus, validiores namque sunt iuuentutis partus, quam senectæ, *nam frigidus obsistit circum præcordia sanguis*, inquit Hieronymus. Perge igitur, amantissimè Doctor, cæteros fructus iam maturos ne retardes, quibus maximam gloriam Collegio, tibi que specialè laudem conciliabis; Hoc tantum magni æstima, magna que in parte felicitatis repone, quod offerat tibi tēpus merita ipsa pro præmio; Nam *meruisse sat est*, dicebat alius. Et Cato ille magnus, Plutarcho authore, non statuam habere in foro Romano, sed merere gaudebat. Et quidē merito, quia *nihil melius virtute ipsa, sui pretium est*. Scribit Seneca, seu vt Claudianus cecinit.

ad Nepotian.

de vit. Beat. cap. 9.

Illa quidem virtus pretium sibi, sola que latet

Fortuna securamitet, &c.

Age verò, mi Doctor Amplissime, & ex hac Academia, tanquam à clarissima scientiarum omnium specula, sapientiæ tuæ lucem emitte. Nunquam enim virtus latet, sed tanquam sol suos radios effundit, vt sapientiā in dies conualeseat. Vale igitur. Ex hoc nostro sacro. Diui Petri Collegio 25. Iulij anno Dñi 1651.

Stephanus de Miranda.

SUMMA

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

fuit conceptum verbis obliquis, non autem directis, patet ibi (*ad se reuenteretur*) & adiicit *Couar.* quod pactum legis commissoriae non est iustum quia apponitur in pœnam. Sed hic intellectus communis, & præceptoris nec admitti, nec sustineri valet, nam certum est pactum legis commissoriae siue verbis obliquis, siue directis apponatur, semper transferre dominium in venditorem ipso iure absque traditione, *l. Si quis hac. 42. D. rei uendicat.* Vnde *Couar.* ubi proxime distinguit inter pactum legis commissoriae, & inter pactum additionis in diem, ita ut licet per pactum additionis in diem etiam verbis obliquis conceptum, dominium in venditorem transferatur, *d. l. Si quis hac;* tamen per pactum legis commissoriae (si verbis obliquis fiat) dominium ab emptore non discedet, *d. l. 3.* quam sic intelligit: de qua distinctione meminit *Menchac. cum communi supra num. 4. & sequenti Mantie. lib. 4. de contract. titul. 28. num. 13.* sed etiam confunditur prædicta distinctio, tum quia tam in vno, quàm in altero pacto, si sub eadem forma celebretur, eadem dispositio procedit, tum etiam, quia nihil interest an verbis directis, an obliquis concipiantur, *d. l. Si quis hac, cum supra relatis.*

Vera igitur responsio ad illum *text. ea est,* ibi supponi venditionem pure factam, aliqua parte pretij soluta, habitaque fide de reliqua parte pretij, pactumq; insertum fuit,

quod nisi reliqua pars intra certum tempus soluta sit, res seu dominium ad venditorem reuenteretur; ex qua forma constat pactum illud non esse legis commissoriae, quod ex sui natura contrahitur sub conditione resoluitiva contractus, *l. 1. D. lege commiss.* nullaq; venditio ibi supponitur facta sine illa conditione resoluitiva *l. 2. ibi sit fundus inemptus eodē tit.* At vero in terminis *d. l. 3.* pactum factum fuit post pretij partem solutam, & non est resoluitivum contractus, quo casu cum non supponatur lex seu usus approbatus, qui possit efficere ut dominium sine traditione venditori acquiratur, pactum per se, seu conuentio partiū talē acquisitionē operi nequit contra *d. l. traditionib.* quē intellectum præsentit *Gothofred. in d. l. 3. lit. Y. cum Cuiac. 16. obseruat. c. 29.*

Neq; etiam contra supra resoluta obstat *text. in leg. 2. D. in diem additione,* dum docet duobus modis posse venditionem celebrari cum pacto, vel pure, vel sub conditione, ita ut si celebretur pure, emptor medio tempore sit dominus, & possit præscribere, & fructus lucrari, quasi tunc venditio sub illo pacto contracta, non veniat resoluenda, nec dici possit conditionalis; Quia respondemus Iureconsultum *in d. l. 2.* fecisse prædictam distinctionē inter venditionem à principio pure vel conditionaliter contractam, quia prima resoluitur postquam perfecta est, ex vi conditionis; secunda vero non perficitur nisi per defectum

225

226

defectum conditionis, differentia tamen nō fit a Iureconsulto, quoad effectum resolutiuum, nam etiam venditio a principio pure celebrata adueniente conditione resoluitur, sed ad usucapionem medio tempore currentem, & ad lucrandos fructus etiam illo tēpore perceptos, quos etiam resoluta venditione restituit, *iuxta l. Item quod 9. D. illo tit. ul. Menchac. 4. controuers. 49. Molina lib. 2. cap. 12. numer. 19. Solis de censibus lib. 1. cap. 6. numer. 5. Cesse decisione 31. num. 16. Barbosa in Rubrica D. soluto matrimon. part. 3. numer. 35. Cabed. 1. part. decis. 69. num. 6. Cuiac. ad lib. 48. Digestorum Iuliani cap. pen. quidquid contradicat Couarr. 3. variar. cap. 9. num. 1. contra quem scripsere præceptores varijs in locis; Si autem venditio non resoluitur, tunc remanent penes emptorem d. l. 2. & 3. D. illo tit. Doctores modo citati, quibus accedunt Molina disput. 378. Antitica d. lib. 4. tit. 28. à num. 11. Fab. dec. 22. error. 1.*

Denique non obstant contra suprapositam resolutionē l. Si fundus 4. D. lege commissor. & in l. Sed & Celsus 6. §. 1. D. contrahend. emptione, quibus probatur, quod resoluta venditione prætextu pacti legis commissoriae, datur venditori actio ex vendito, ad rem scilicet recuperandam per nouam traditionem, quia actio ex vendito personalis est, & datur ad adimplementum contractus *iuxta l. 2. C. pact. inter empt. itaq;*

idv

supponunt prædicta iura dominiū rei venditæ non transire ipso iure per pactum in venditorem, quia facil imo negotio satisfit prædictis iuribus dicendo quod ibi non erat quæstio circa recuperandum dominiū, quod iam ipso iure erat deuolutum ad venditorem, sed erat dubiū quā actione deberet venditor recuperare ab emptore fructus, & cæteras accessiones, supposito quod non dabatur contractus, quia dissolutus erat, & deficiebat actio, qua venditor persequi posset suū interesse, cui dubio satisfacit Iureconsultus in dictis legibus dari actionem ex vendito, *Secundum rescriptum Diui Seueri, & Antonini, de quo ibi, quod maximē fuit necessarium, nam cum ex non ente oriri non posset actio, iuxta philosophorum dicterium, quod iurista probant ex leg. ultim. D. collat. bonorum, dari non poterat actio ex vendito, cum venditio iam euanesceret, ideo succursum fuit per Imperatores in illo rescripto, ut etiam post resolutum contractum daretur actio ex ipso, ad recuperandas accessiones proueniētes ex eodem contractu. Neque replices de textu in dict. leg. Si fundus ibi (tam de fundo, quam de his que ex fundo percepta sunt,) vbi textus æqualiter agit de fundo recuperando, per actionem ex vendito, ac de fructibus, & accessionibus persequendis, denotatque dominiū fundi etiam post resolutam venditionem,*

B b 2 nem,

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

nem, esse penes emptorem, quia plene satisfacies, dicendo verba illa non esse intelligenda de persecutione dominij ipsius fundi, sed de damno, & deterioratione comissa ab emptore in ipso fundo, vt idemmet textus statim subiungit; Vel etiam vltterius tentari potest, vt illa actio ex vendito competat venditori pro astringendo emptore, vt non impediatur venditorem vti dominio suo libere, sine aliqua molestia facti, quam forte timebat venditor in terminis illius textus quasi etiam hæc molestia sit pars interesse ipsius contractus.

227. Impeditur etiam dominij translatio, si in contractu adijciatur clausula, quod si pars tentauerit alienare, tunc dominium transferatur in alium contrahentem, & possidens se constituat alterius nomine possidere, quia in hoc casu, per clausulam constituti transferatur dominium legis autoritate, argumento leg. *Quod meo D. de acquirend. possessione*, & fingitur traditio post *Tiraquel. de constituto Gom. l. 45. numer. 45. Molina lib. 1. cap. 12. num. 35. Caldas de emptione cap. 10. Aegid. leg. Ex hoc iure 2. tom. cap. final. clausul. 10. Faber decad. 4. error. 8. & decad. 75. error. 1. & decad. 96. error. 10. Cuiacius in recit. ad illum textum Peregrinus lib. 4. variarum, numer. 66. ita vt si alienare tentet impediatur translatio dominij, *Mantica dict. titul. 30. nu-**

mer. 26. & 30. Ratio huius rei est, quia in hoc casu datur voluntas partis tradentis, & insuper traditio saltem ficta, a lege inducta, ac proinde inducitur regula, §. *Per traditionem Instit. de Rerum diuisione*, vbiprimum conditio apposita, si alienare tentes, adimpletur, per textum optimum in leg. *Cum quidam. 10. D. de fideicommissar. libertat.* & ideo caute ponenda est conditio, si alienare tentes, quia tunc adimpletur conditio ante consummatam alienationem solum per conatum alienandi, atque ideo dominium transire nequit: contrarium tamen erit, si apponatur conditio, si alienaueris, de præterito, hoc enim casu, cum conditio supponat actum alienationis consummatum, impedire non valet dominij transla- 228.
tionem, per textum in leg. Sthicus. 39. D. Manum. testamento, ita cum Odofredo, & Cyno in leg. final. Cod. de rebus alienis non alienandis resoluit Bartol. in dict. §. Diui, numer. 14. Molina dict. numer. 35. vbi ex Alexand. Aretin. Ruino, & alijs refert hanc cautelam communiter receptam, & post eum Peregrin. articul. 51. num. 79. Mantica vbi supra. numer. 27. Vnde infert Molina ad casum, quo maioratus possessor aliquod crimen committat, per quod veniant bona confiscanda, ita vt maioratus ad fiscum deuenire non possit, si ipse maioratus sit constitutus sub ea clausula, quod vbi

vbi primū maioratus possessor ten-
tauerit crimen confiscatione dig-
num, eo ipso maioratus defferatur
sequenti successori, de quo sem-
per videndus idem Molina lib. 2.
cap. 12. numer. 56. & sequenti; Pe-
laes, Farinacius, Sanches, & pluri-
que alij, de quibus infra numero in
hac 2. part.

Impedietur etiam per pactum
de non alienando translatio domi-
nij, si insimul accedat ultra pactum
229. hypotheca ipsius rei, vt constat ex
textu singulari in iure in lege si cre-
ditor 7. §. final. D. de distractione
pignorum, secundum literam Pisanam,
& negatiuam Holoandri, quam sequi-
tur Gothofred. ibi, notat Bartolus cō-
muniter receptus in d. §. Diuini num. 14.
vbi Ripa num. 87. Antonius Augu-
stin. lib. 4. emendationum cap. 57. Go-
mes 2. tom. cap. 2. numer. 20. Alfa-
nus Collectaneo. 611. Gutier. ad leg.
Nemo potest. numer. 28. & de Iura-
mento 1. part. cap. 30. num. 7. Gabriel
commun. titul. de Pignoribus conclus.
3. Covarru. 2. variar. cap. 19. numer.
7. Caldas, qui plures refert. dict. quæst.
23. numer. 9. Peregrin. articul. 51.
num. 76. post omnes insignis Barbosa
in leg. Si filio §. final. D. soluto ma-
trimonio, à num. 33. & sequenti An-
tica, qui latissime agit dict. titul. 30.
à numer. 6. Surdus consil. 331. à nu-
mer. 26. Faber decade 24. errore. 2.
& decade 6. error. 4. quicquid decade.
87, error. 2. & 4. literam peruertat Fa-
chin. lib. 12. controuers. cap. 28. An-
neus Nobertus lib. 3. sententiar. cap.

24. Menoch. consilio. 1153. numer.
66. Corrasius numer. 19. vbi Iason.
28. in leg. Quoties Cod. de reuendica-
tione Tiraquel. de retract. lib. 1. §. 3.
gloss. vnica numer. 4. Molin. disput.
369. numer. 14. Gamma decis. 130.
numer. 2. Morla in emporio titulo 9.
in prelud. numer. 49. Insignis præcep-
tor Brito qui post hæc scripta ad me per-
uenit in Rubrica de Locato 2. part. §.
4. numer. 7. & 8. Ratio secundum
Barbosa, & supra citatos, propter
quam in hoc casu speciali pactum
de non alienando operatur, vt
alienatio in contrarium facta sit
ipso iure nulla, illa est, quia sem-
per interpretari debemus pactum,
vt aliquid operetur, argumento
leg. Si quando. 107. D. delegatis pri-
mo, sed præter hypothecam sem-
per creditor habet recursum con-
tra debitorem, vt sibi soluat dam-
num, quod fuit passus propter ta-
lem alienationem quod interesse
consistit in solutione debiti, leg. Si
inter 21. §. final. D. de Pignoribus,
igitur vt pactum aliquid operetur
præter interesse, necesse fuit, vt
alienatio irritaretur in contrarium
facta, & ita explicanda sunt verba,
dict. leg. Si creditor §. final. ibi, vt pa-
cti stetur. Est tamen maxima
altercatio inter Doctores, in specie
d. §. vltimi, Vtrum requiratur spe-
cialis hypotheca insimul cū pacto
de non alienando ad annullandam
dominij translationē, an vero suf-
ficiat generalis; & quod requiratur 230.
specialis, videtur suaderi ex eo,

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

quia d. l. Si creditor §. fin. est exorbitans à regula l. Ea lege C. cond. ob causam, ergo non est trahenda extra casum ibi expressum, argumento l. Quod vero D. de legibus. & hac partē ex Couar. Gom. Negus. Rebus. Gutier. & infinitis, communem testatur Caldas d. quæst. 23. num. 11. post medium, Māntica vbi supra num. 12. quos non citat, & sequitur insignis Brito supra nu. 9. Surd. d. loco nu. 27. Contrariam tamen opinionē nempe sufficere generalem hypothecam cū pacto de alienādo, vt alienatio irritetur post Bartolum, Salycetum, Paulum, Angel, Corneum, Soccin. Loazes, Crott, & infinitos alios, quos refert, & sequitur Caldas vbi supra d. num. 11. à princip. Barb. d. §. fin. num. 34. post medium vbi ultra relatos à Caldas, citat Suar. Dueñas, & Gregor. Lopez, & hæc pars videtur magis cōmuniter recepta, licet prima sententia sit magis consona literæ d. §. vlt. & videtur sentire Gothofred. ibi litera E. quā etiam eligit Peregrin. artic. 51. nu. 77. Māntica d. titulo 30. nu. 13. & duobus sequētib; Fachin. controuers. lib. 12. cap. 28.

231. Alter modus, quo per pactum de non alienando impeditur translatio domini; est, si adijciatur aliud pactum iniectionis manus argumēto l. 3. D. de Pignoribus l. penult. Cod. Pignoratitia aēione, l. Si quis sub hoc pacto D. de conthēda emptione. l. Si quis post C. bonis pro scriptorū l. Causam 20. §. 1. D. de Manumiss. l. Titius D. de seruis exportandis, l. 1. & 2. C. si seruus

exportand. ven. quæ iura licet specialiter procedere videantur in persona seruorum, qui vendi solent, sub ea conditione, vt extra certum locum exportentur, non vero comprehendere cæteros contractus, qui super alijs rebus celebrantur, scripserint Cynus, & Petrus in d. l. 1. & postea Salycetus, & Alex in l. Traditionibus n. 6. Cod. de Pactis, quos sequitur Caldas, l. Si curatorem verbo sua facilitate num. 57. quorum opinio de facili defendi potest, ad quod facere videtur versiculus Ouidij lib. Amorum elegia 5. Inijciam dominas in mea iura manus, & alter Propertij (Atq; meam dicam, inijciamq; manus) & videtur probari: Nam cum iura supra citata semper loquantur in casu prædicto de seruis exportandis, videntur respexisse ad specialē rationem in illo cōcurrentem, nec ad alios casus diuersos, vbi multum diuersa ratio militat, sunt trahēda, vt contendit Caldas d. num. 57. Nihilominus resolutio supraposita communis est, & tenenda, vt per Budæū in l. Si quis hac §. 1. D. de in ius vocando pag. 91. & citatos per Tiraq. 1. retract. §. 26. gloss. 3. num. 24. Negus. de pignoribus part. 3. memb. 1. num. 4. communis ad d. l. 3. Cod. de pignoribus, vt per Peregrin. de fideicommissis artic. 51. num. 81. post Ias. in leg. Si ita quis §. Ea lege n. 38. Alex. Crotus, & alios, quos refert, & hanc tenet Gothofred. in l. 2. C. si seruus export. ven. liter. A. & post omnes, Māntica dict. titul. 30. num. 44. & 45. Ratio huius cōmunis est,

nis est, quia in hoc casu cēsetur ius reale constitui super re, in quam manus potest iniici, quo dato venditio in contrariū facta nulla est, vt per omnes Doctores supra citatos, sicut etiam si in pacto apponatur, vt alter contrahens possit rem vendere, si non obseruetur, tunc etiam impeditur translatio domini, quia quando alicui conceditur à domino rei, vt possit rem ipsam vendere, si quid non fecerit, censetur inducta hypotheca in ea re per textum optimum in leg. 3. §. fin. D. qui potiores in pignore habeantur, sed per huiusmodi pactum iniunctionis manus conceditur à domino rei, vt alter contrahens possit apprehendere, & distrahere ipsam rem igitur eodem modo, quo supra resolui-
 mus per pactum de non alienando accedente hypotheca irritari alienationem in contrarium factam, ita etiam in hoc casu pariter concludendum est, ius reale hypothecarium fuisse impositum super d. re. d. §. final. Neguzant. de Pignoribus part. 3. membro 1. num. 4. Valasc. de iure emphit. quæst. 32. numer. 22. Afflict. decis. 201. post Bald. in l. 3. C. de pignoribus col. 1, Cremens. singular. 2. Balduinus de pignoribus, cap. 19. ad finem, Cuiac. lib. 11. respons. Papiniani sup. d. §. vlt. Faber. decad. 24. err. 1. Vnde patet quantum discrepet à
 232. iure Communi Ordinatio nostra Regia lib. 4. titul. 11. §. 2. in nouis, & antiquis titul. 25. §. 1. vbi in pacto de non alienando, nisi in certam per-

sonam apposuit decretum irritans, contra supra resoluta, intelligenda est enim cum duabus conditionibus in ea expressis vt bene declarat Caldas d. quæst. forens. 23. num. 8. optime Barbof. 2. part. 1. Diuortio D. soluto matrimonio num. 11. & aduerto quod Ordinatio sequitur opinionem glossæ verborum licetiam in Authentico, vt de cetero commutationes rerum collat. 5. quā etiam fuit secutus Crotus in d. 5. Diu. num. 94. Cursus junior in Authentica, res quæ Cod. communia de leg. num. 3. l. gneus in l. Dudum num. 7. C. contrah. emptione, quæ habet pactum de non alienando in contractibus impediri dominij translationem, citantur pro hac opinione l. final. Cod. de Pactis inter emptorē. l. fin. C. de rebus alienis. l. vlt. C. de legat. Sed cōuincitur ex supra relata sententia, quam post Gammā decis. 356. prosequitur Gutier ad l. Nemo potest n. 26. Duarenus, & Cuiacius ad l. Qui Romæ §. Cohæredes D. de verborum post Aurelium lib. 3. sentent. cap. 24. ad finem, Rebus. de decimis. quæst. 14. nu. 49. Auendanh. de censib. cap. 57. n. 8. Necl. vlt. C. de Pactis inter emptorem, aliud probat, quam valere pactio-
 233. nem de re nō alienanda, in certum hominem, vel de illa non trāsferēda in ecclesiam, vel locum religiosum, abrogata l. penult. D. de Pactis, dum reprobat pactum ne liceat suū locū dedicare, aut efficere religiosum, sepeliendo mortuū, ac proinde prout simplex pactum de non alienando valet, si in continenti

De vna, & altera quarta deducēdavel nō,

contractui cohæreat, & si res alienetur tenet alienatio, ita in hoc pacto, licet committatur pœna, vel detur actio ex stipulatu, aut præscriptis verbis ad interesse, quod maius, vel minus esse potest, tamē alienatio subsistet, ita post Cuiaciū ubi pro xime *Caldas* ubi supra num. 4. cum glossa permanere in dict. l. ultima, *Rebus*. d. nu. 49. *Donel.* l. Si ita 135. §. Ea lege de verborum n. 3. & alijs ab eo relatis. quod idem rescripsit Cuiacius in posthum. super illo textu. *Barb. infra* *Donel* in l. penult. C. de Pactis num. 3. *Bellonus antinomiarum controuersa.* 15. *Gutier.* de Iuramento 1. part. cap. 45. & consilio 1. num. 1. *Barbos.* l. Si filiofamilias D. soluto matrimon. nu. 33. *Peregrin.* artic. 51. numer. 78. *Surdus* cons. 363. numer. 31. *Menoch.* lib. 4. præsumpt. 83. num. 13. Nec l. fin. Cod. de rebus alienis, aliquid facit ad propositum vt iam supra tetigimus: l. Autem ultima Cod. de legatis, dum supponit legata ad tēpus relicta, transacto tēpore ipso iure transire in heredem, vt optime post Ordinarios ibi, prosequitur *Menoch.* de præsumptionibus lib. 4. præsumpt. 201. num. 47. ad finem, *Peregrinus* artic. 11. numer. 65. *Antica* de contractibus lib. 4. tit. 30. numer. 35. *Molina* lib. 1. cap. 19. num. 14. *Peregrin.* iterum lib. 2. consil. 52. à princip. idq; ad exemplum contractuū, per quos ad tempus dominium transire potest, vt constat ex toto titulo maxime ex l. Quoties, C. de donationibus, quæ sub modo, sed inde ad quæ-

stionē nostram inepte arguitur, sicut nec, quatenus dicit donationes ad tempus fieri posse, aliquid euincit, quia exinde nō sequitur, quod si fiat alienatio contra pactum appositum non valeat, id enim à principijs supra scriptis petendum est.

Alium casum, in quo pactum de non alienando impedit dominij translationem, si fiat contra pactū alienatio, docet *Peregrin.* d. artic. 51. num. 78. cum *Bartholo* in d. §. Diui, n. 14. *Iason.* in d. l. Si ita quis §. Ea lege n. 34. quādo scilicet alienatio fuerit irreuocabilis prout in seruo manumisso, cuius libertas irreuocabilis est, secundum l. Imperatores D. de manumissis testamento, & receptam resolutionē testatur *Gomez*, l. 40. *Tauri* nu. 17. ad finem, qui ita intelligunt procedere decisionem textus, in l. Ea quidem C. si mancipium ita fuerit alienatum. l. Ancilla Cod. de seruis exportandis, l. Seruus 9. D. de manumissionibus. l. Ille seruus, 9. §. final. D. qui & à quibus, sed melius contrarium docuerunt *Salycetus* in dict. l. Ea lege num. 2. *Ripa* in d. §. Diui numer. 86. *Loazes* num. 123. & num. 38. *Caldas* d. quæst. 23. num. 17. cum alijs ab eis citatis, qui omnes admittunt etiam in contractibus, si qui dentur, irreuocabilibus dominium transire contra pactum de non alienando appositum, in dict. l. Ea lege C. de condict. ob causam. Nec iura supra allegata aliquid probant in contrariū: Nam facillime eis satisfacit, dicendo textū in d. l. Ea quidem, & d. l. Seruus & d. §.

234

235

236

34
 & d. §. final. procedere specialiter in suo casu, quando testator vel dominus legat, vel vendit seruum ea lege, ne manumittatur, quam merito scribere potest ad puniendos male meritos seruos in terminis, l. ultim. Cod. qui non possunt ad libertatem peruenire, l. Generaliter §. Si petitum D. de fideicommiss. libertatibus, vt hoc modo dominis se magis præstent obsequentes, l. 4. §. in illos D. de manumiss. quam legem coherentem personæ serui appellat Cuiacius in posthum. ad l. fin. C. qui ad libertatē peruenire nō possunt, ideo semper duraturam dū seruus vixerit. l. Ancilla procedit similiter in serua vendita sub alia lege scilicet, vt exportaretur, per quam legē emptor tenebatur exportare, quod si non fecerit, potest venditor illam apprehendere per iniectiōem manus, si sibi cauē l. 2. C. si seruus exportat. ven. vel à Fisco vendicabitur, l. 1. versic. quæ tamen eodem titulo, explicat latius Cuiacius in posthum. ad d. l. 1. quod etiam resoluendum est in pacto ne prostituatur, vt per totum. Cod. si mancipiū ita venierit ne prostituatur, castitatis causa, & similibus.

35
 36
 Impediatur etiā dominij trāslatio per pactum de non alienando, si à iudicis præcepto confirmetur, tunc enim si cōtra præceptum iudicis fiat alienatio non erit rata, vt resoluunt Doctores communiter ad d. §. Diui, vbi Bart. nu. 15. & 16. Iason. in 2. lectura num. 127. Loases num. 477. Couarru. in nostro cap.

Raynaldus in principio num. 6. vbi testatur cōmunem, quam etiam sequitur Peregrinus de fideicommissis artic. 51. num. 80. Caldas d. quæst. 23. num. 83. à principio, qui expēdunt, quod quæ admodum lex potest impedire dominij translationem, vt in leg. Non dubium C. de legibus, ita similiter prohibitio Iudicis, si ex causa emanauerit alienationem annullat, quia à lege habet potestatem, l. More D. de iurisdictione omnium iudicum, & probat, l. Seruus hac lege 9. D. de manumissionib. l. et si sciens 27. D. de contrahenda emptione l. Iulianus 10. D. de curat. furiosis, l. Is, qui bonus 6. D. de verborum, l. Certi condictio 9. §. Sed et si ei D. si certum petatur. ita glossa vltima in l. 1. C. curatore furiosi, communis ex supra relatis Doctoribus, quibus addo Iasonem in d. §. Diui 2. lectura num. 130. quæ de prohibitione per contractum sint satis.

Quid autem sit dicendum, si prohibitio non ab arbitris, vel ex conuentione partium; sed à Pepone testatore filio Raynaldo fuisset iniuncta, quæ quidem quæstio amplam nobis viam prosequendi aperiebat, nisi cogere vela contrahere, & necessaria solum ad nostri textus elucidationem attingere: in hoc igitur puncto dicendum est, prohibitionem expressam testatoris validissimam esse, & omnem alienationem in contrarium factā, nullam reddere, cōstat ex textu celebri in dict. l. Filius familias §. Diui, o segundo D. delegatis 1. ibi (quod si liberis

237

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

liberis, aut posthumis consulentibus huiusmodi voluntatē significarent (seruandam esse) l. Cum pater. 79. §. libertis ubi glos. verbo ne id alienarent, de legatis. 2. l. Peto. 71. §. Fratre D. illo titulo Bart. in d. §. Diui nu. 6. & ibi Ias. 2. lectura, num. 116. & Doctores communiter per Caldas d. quæst. 23. numer. 2. Loazes d. §. Diui num. 160. Alciatus num. 35. Molina lib. 1. cap. 12. num. 30. Gabriel titul. de fideicommissis conclus. 9. & 10. Peregrin. artic. 14. Surd. consil. 399. Gamma decis. 356. Faber decad. 87. error. 10. qui varias assignant rationes, sed verior est illa, cū qua transit Caldas d. num. 2. & præceptores ad dict. §. Diui, quod scilicet testatoris voluntas circa bonorum suorum distributionē fortitur naturam legis. l. Verbis legis D. de verborum significat. Authentico de Nuptijs §. disponat collat. 4. quemadmodum ergo lex efficere potest, ne dominium transferatur contra ipsius prohibitionem, l. Non dubium C. de legib. l. Ubi D. de vsucapionibus, ita & præceptum testatoris si legitimum appareat.

238. Oportet tamen, vt hæc alienationis prohibitio plenum sortiatur effectum, quando a testatore exprimitur, vt legitima causa vestita appareat, ne dicatur esse tantum nudum præceptum per textum in d. §. Diui, ibi (qui testamento vetant quid alienari, nec causam exprimunt, propter quā id fieri velint, nisi inueniatur persona cuius respectu hoc à testatore dispositum sit, nullius esse momenti scriptu-

ram, quasi nudum præceptum relinquere) l. Pater filium. 36. §. Iulius Agrippa iuncto §. penultimo D. de legat. 3. ibi (cum hoc nudum præceptum esset, nihil proponi contra voluntatē defuncti factum) leg. Lucius 91. in fine principij D. eodem titul. ibi (respondi nihil contra voluntatem defuncti proponi factum quominus ad hæredem pertinerent, cum hoc nudum præceptum esset) agnoscunt Doctores omnes, scribentes dictis iuribus, Bart. dict. §. Diui num. 6. & ibi Ripa num. 5. Alciat. consil. 120. & 129. lib. 9. communis secundum Molin. lib. 1. de primogenijs cap. 6. num. 30. Caldas forens. d. quæst. 23. num. 18. optime Peregr. de fideicommiss. artic. 14. nu. 1. Menchac. success. creat. §. 10. num. 180. Cuiac. in l. Qui Roma §. Si cohæredes D. de verborum post medium, & iterum in d. §. Diui à principio, optime Azeued. consil. 18. à num. 5. Castilh. tom. 4. cap. 9. à num. 15. & sequenti. Faber de coniect. lib. 14. cap. 6. à principio, & cap. 14. & decade 87. error. 10. Quærun tamen Doctores huius rei rationem sed non inueniunt tutam, glossa enim verbo non possunt in dict. §. Diui, asserit, rationem esse, quia cum prohibitio non respiciat utilitatē testatoris, vel alterius manet prohibitio nuda respiciens solum utilitatem prohibiti, cui ipse renūciare potest, argumento l. pen. Cod. de Pactis, & sequuntur communiter scribentes, Bart. Angelus, Cuman. Paulus secundum Alciatum ibidem num. 6. & in responso. 605. num. 2.

Gom.

- Spurij ex damnato coitu succedere nequeunt transuersalibus maternis, 1. p. n. 503 sed contrarium, ibidem.
- Spurij ex damnato coitu non succedunt matri in nostro regno, 1. p. n. 506. Nec habent duas quartas, n. 507.
- Spurius natus ex matre cognita per vim præcisam non est in successibilis, 1. p. 508
- Spurius ab intestato non succedit auo paterno, 1. p. n. 509. Nec etiã trãsuersalibus. ib.
- Spurius nascitur ex radice infecta, 1. p. 511.
- Spurius ex testamento aui paterni capere potest, n. 512.
- Spurius si grauetur ab auo paterno, nõ habet duas quartas, 1. p. n. 514.
- Spurij sunt hæredes auis maternis necessarij, 1 p. nu. 516. & seq. contra plures, & succedunt transuersalibus. ibidem.
- Spurij respectu auorum maternorum habent iura legitimorũ; sic aui respectu nepotum, 1. p. n. 518. & seqq.
- Spurius grauatus ab auo materno habet duas quartas, ibi. n. 521.
- Spurius auo etiã illustri succedit. 1. p. n. 523
- Spurius legitimatus vere, & grauatus duas habet quartas. 1. p. n. 528.
- Statuto iuramento cõfirmato statuẽs derogare potest, 2. p. n. 235.
- Substitutio fideicõmissaria valet in simul, & libertas ex speciali Diui Seueri rescripto in casu quo nõ adeatur hæreditas. 2. p. 25
- Substitutio pupillaris filio à milite facta irregularis appellatur, quia valet contra regulas, 2. p. n. 26.
- Substitutus pupillaris grauatus, vnam tantum portionem, 1. p. n. 552. & seqq.
- Substitutus pupilli non potest detrahere legitimam nomine pupilli, 1. p. num. 557. etiam si sit mater, 558.
- Substitutio pupillaris expressa excludit matrem à legitima, 1. p. n. 559.
- Substitutus legitimam non detrahet, si duobus substituatur, alteri puberi, & alteri impuberi, 1. p. n. 561.
- Substitutio pupillaris cõseruatur petita bonorum possessione, 3. p. n. 50.
- Substitutus soluit legata à pupillo relicta, tanquam æs alienum, d. n. 50.
- Substitutus pupilli ex vncia omnibus legatarijs tenetur, licet pupillus solũ cõiunctis teneatur, 3. p. n. 52. & seqq.
- Substitutus tũc solum tenetur ad prædicta legata, quando portio, in qua fuit substitutus, augetur per bonorum possessionẽ. 3. p. n. 57. Secus si diminuatur.
- Substitutus, si portio eius augeatur, tenetur omnia legata persoluere, 3. p. nu. 62. Si nõ augeatur, nec diminuatur, cõiunctis 3. p. n. 58. (ad institutionẽ, 3. p. n. 100.
- Substitutio, impleta conditione, reducitur
- Substitutus, etiam in augmento censetur institutus à patre, 3. p. n. 63.
- Substitutus duobus, si vni tantum succedat potest Falcidiã deducere, 3. p. n. 101.
- Substitutio facta duobus impuberibus, ei qui supremus moreretur, conseruat ius legitimæ successionis, 3. p. n. 103.
- Substitutus duobus, qui supremus moreretur, potest Falcidiã deducere ex portione grauata, ibidem.
- Substitutus duobus, ab vltimo mortuo capit hæreditatem, 3. p. n. 104. & seq. & illi solũ succedit ex substitutione. 3. p. n. 106
- Substitutio vulgaris durat solum ante aditam hæreditatem, 3. p. n. 118.
- Subditi tenentur ad patriæ defensionem. 2. p. n. 287. (c. 3. n. 143.
- Subrogatum sapit naturam subrogati, 4. p.
- Statuta Collegiorũ, & cathedraliũ Iudæos excludentia, sancta, circa quæ sufficit rumor seu suspitio Iudicis, 1. p. 210. & seq.
- Statutum filios nobilitans ex matre, an valeat, 2. p. n. 235.
- Statutum Subaudiæ admittit naturales ad nobilitatem patris, 1. p. n. 250. (493.
- Successio hæreditaria à lege 12. tab. 1. p. n.
- Successio sub ordinata etiam datur ex contractu. 1. p. n. 541.
- Successor maioratus potest in vita possessoris alienantis agere pro reuocatione alienationis, 2. p. n. 310. & 390. alias eis currit præscriptio. Contrarium tenent plures, n. 391. resoluitur quod filijs non currat, sed extraneis, n. 392.
- Successor anomalus secundum edictum D. Marci nõ tenetur ad inuentariũ. 2 p. 470
- Succes-

Successor in maioratu nō tenetur ad debita defuncti, 2.p.n.279.

Secus si successor, & hæres in simul. 2.p.280

Successor in maioratu tenetur ad debita defuncti cōtracta pro vtilitate maioratus, 2.p.n.281.

Successor maioratus in nostro regno, licet nō sit hæres, tenetur ad debita defuncti vsque ad redditus 2. annorū, 2.p.n.264.

Successor in maioratu tenetur ad debita defuncti cōtracta pro alimentis ipsius. 2.p.n.294. Et debita pro seruitio famulorū. 2.p.n.295.

Et ad debita cōtracta pro dotibus filiarū, 2.p.n.297. Intellige filiarū instituētis non autem possessorum, 2.p.n.198.

Successor in regno semper tenetur ad debita defuncti, 2.p.n.282. Et à fortiori in Castella. ibi.

Superficiario conceditur actio in rem. 2.p.n.320.

T.

TAcens non dicitur consentire in sibi præiudicialibus. 4.p.c.1.n.163.

Téplarij quādo fuerunt instituti. 1.p.n.340.

Tempore Digest. legitima quocunq; titulo relicta excluderat querelam, 1.p.n.73.

Tempus ad agendum de nullitate testamēti est continuum, 3.p.n.20.

Tempus natiuitatis semper attenditur an pater sit plebeus an nobilis, 1.p.n.470.

Tempus à lege taxatum lapsum constituit hæredem negligentem, nisi requiratur admonitio, 2.p.n.154.

Testamentum in quo filius suus est præteritus nullum, quoad institutionē. 3.p.n.13. & 4.p.c.3.n.122. & 140. Secus si illū instituat in re particulari, 4.p.c.1.n.22.

Testamentum patris, & filij vnum censetur 3.p.n.66. & vnam tantū patitur Falcidiam, 3.p.n.68. (4.p.c.1.n.238.)

Testamentū Clerici non subiacer querelæ, Testamentum querelare non potest filius si pater ei quocunq; modo quartam tribuat. d.c.1.n.134.

Testamentum non potest querelare filius de iure Codicis, si accipiat donationem

à patre quæ legitimam non cōpleat sed aget solum ad supplementum. n.144.

Testamentum pupillare est pars, & sequella paterni testamenti, 2.p.n.24.

Testamentū doctoris vel aduocati subiacer querelæ, 1.p.n.290.

In Testamento militis ius cōmune obseruatur dū de priuilegijs nō cōstat. 2.p.n.25.

Testamentum pupillare potest facere miles filio suo licet sibi non faciat, 2.p.n.26.

Testamentum quando fiat à milite iure militari an iure communi, 2.p.n.34.

Testamentū pupillare paganus filio suo facere nequit nisi in consequentiam sui testamenti, 2.p.n.26.

Testamentum militis an subiaceat querelæ. 1.p.n.284. & sequent.

Testator potest designare quartam hæredis in re particulari, 4.p.c.3.à n.17.

Testator non censetur instituere hæredem animo cōpensandi debitum. d.c.3.n.87.

Testator cauere potest, vt hæres quartam siue Falcidiam, siue Trebellianicam cū debito compenset, d.c.3.n.94.

Testator respectu legatariorum potest remittere inuentarium, sed non respectu creditorum, 2.p.n.442.

Testatorum interest ne secreta patrimonij pandantur, 2.p.n.442.

Testator potest remittere inuentarium hereditati, 2.p.n.443. aliqui contra, n.109.

Testator potest disponere de re hæredis sicut de sua, 2.p.n.375.

Testator efficere nequit, ne creditoris satisfiat ex bonis vincularis per ipsū. 2.p.262

Testator præsumitur se conformare cū dispositione iuris, 2.p.n.48.

Testatoris voluntas circa bona sua est lex. 2.p.n.237.

Testatoris nudum præceptum sine causa iusta non potest auferre hæredi liberum arbitrium, 2.p.n.239.

A Testatore inscribi præceptum nudum, duobus modis potest, 2.p.n.240. Exemplum, 243.

Testatoris præceptum vestitū, & validū dicitur, si causa sufficiens exprimatur, etiā si non exprimatur persona, 2.p.n.244.

Testato-

Index

- Testatoris prohibitio, ne manumittatur seruus expressa causa propter familiare ministerium, & usum filiorum, vtrū obliget tanquā præceptum vestitum, 2.p.n.247.
- Testator potest prohibere alienationē serui 2.p.n.248.
- Testatoris præceptum de non alienando si per viam conditionis fiat, valet dispositio, 2.p.n.250. Contra. ibidem.
- Testatoris præceptum si fiat per viam modi, an vestitum dicatur, 2.p.n.252.
- Testatoris prohibitio per viam modi valet, non tanquā præceptum, sed tanquā modus finalis, n.256.
- Testatoris prohibitio tacita attento Digest. tempore non impediēbat dominij translationem. 257.
- Testatoris prohibitio de non alienando valet, quando fit super re, quæ in ipsius dominio residet non vero in alieno. ibi.
- Testatoris præceptum æqualiter repellit venientem ab intestato, 2.p.n.260.
- Testatoris præceptum non potest fraudare creditorem solutione, 2.p.n.261.
- Titulus delegatis præstand. cessauit per Auth. ex causa de lib. præter. 3.p.n.43.
- Titulus inualidus, & coloratus sufficit ad vsucapionem, 2.p.n.385.
- Transactio tantum valet circa ea quæ fuerunt cognita, 2.p.n.355.
- Trāuersales excludunt uxorem in successione ab intestato, 1.p.n.184.
- Trebellianicæ origo. 1.p.n.89.
- Trebellianica solum deducitur ex causa testati, 1.p.n.547.
- Trebellianica repletur de legatis fideicommissis, & de omnibus, quæ ad hæredē iudicio testatoris perueniunt. 4.p.c.3n.2.
- Trebellianicæ imputatio, 4.p.c.3. à princ.
- Trebellianica deducitur contra voluntatē testatoris, 4.p.c.3.n.4.
- Trebellianica filiorum non recipit fructus, d.c.3.nu.95. de iure nouo, secus de iure antiquo, n.99.
- Trebellianica quam parentes grauati deducunt recipit fructus d.c.3.n.100.
- Trebellianica non amittitur ob non confectum inuentariū, 2.p.n.422. & à n.189.
- Trebellianica de iure nouo an prohiberi possit. 2.p.à n.50. Quia de iure antiquo non potest à n.38. (2.p.n.39.)
- Trebellianica testatorū gratia introducta.
- Trebellianica cessat in casibus quibus cessat Falcidia, & venit appellatione Falcidiz. n.54. & 57. 2.p.n.52.
- Trebellianica solū deducitur per hæredem vniuersalem, 2.p.n.59. & 74.
- Trebellianica vel Falcidia an prohiberi possit filijs primi gradus, 2.p.à n.83. & 91.
- Trebellianica tēpore Digest. replebatur de fructibus, à n.89. Secus de iure nouo in filijs 1. gradus, n.90.
- Trebellianicæ, & debiti cōpensatio an admitti possit per testatorem, 2.p.n.94.
- Trebellianica cessat si remittatur, 2.p.nu.107. & seq.
- Trebellianicam nō remittit hæres etiam in fauorem secundi fideicommissarij nisi post mortem testatoris, 2.p.n.108.
- Trebellianica non detrahitur de re prohibita alienari, 2.p.n.136.
- Trebellianica nō detrahitur de maioratib⁹ Hispaniæ nec de Capellis, 2.p.138. & seq.
- Trebellianica, & Falcidia an deducantur de relictis ad pia, à n.141. & seqq. Et deducitur causa pia contra aliam, n.148.
- Trebellianicam perdit qui fidem a commo- dauit de restituendo incapaci, 2.p.n.162.
- Trebellianica nō perditur ob res subreptas. 2.p.nu.185. (n.60.)
- Trebellianicus hæres cogi potest adire. 2.p.

V.

- Valentis, Valentinianus fuere primi qui naturalibus fauent. 1.p.nu.145.
- Vassalli tenentur comitari dominos feudotum in expeditionibus, 2.p.n.289.
- Vassallus transigere, vel compromittere nequit si ex inde domino præiudicetur, secus si nō præiudicet. 2.p.à n.364. & seq.
- Veniētes ab intestato possunt grauari à patre sicut à pupillo, si testaretur. 1.p.n.555.
- Verbum dare importat translationem dominij, 4.p.c.2.n.31.
- Verbum bona, & verbum hæreditas idē significat, 4.p.c.3.n.61.

Verbum

- Verbum lego adiunctum vniuersitati bonorum, inducit institutionem hæredis, 2.p. à n. 194.
- Verbum lego attento tempore legum 12. Tabul. comprehendit omnem dispositionem, postea vero, aliter: 2.p.n. 199.
- Verbum obliquum, vide obliquum.
- Verba testatoris nõ debet esse otiosa. 2.p. 77
- Verba legis in totali significatũ sunt accipienda, 1.p.n. 250.
- Verba dispositionis debent conuenire vt cõueniat dispositio, 1.p.n. 312. (n. 324)
- Verbum, alius, est repetitiuum similitium. 1.
- Veritas præualet præsumptioni, 3.p.n. 161
Maxime in conscientia, 2.p.n. 449.
- Versus Poetarum per Pontifices, & Iuris Consultos aprobantur, 1.p.n. 325.
- Viscaini nobiles ex consuetudine. 1.p.nu. 214. & 218.
- Vniuersalis, & indefenita æqualiter significant, 4.p.c. 3.n. 61. (3.p.n. 133.)
- Viuere potest quis vsque ad centum annos.
- Vsque in iudicijs stricti iuris debentur à tempore litis contestatæ, 4.p.c. 3.n. 69.
- Vsus est indiuiduus, 3.p.n. 159
- Vsus vel vsusfructus cedi nõ potest. 3.p. 139
- Vsusfructus pars dominij, 2.p.n. 338.
- Vsusfructus extinguitur per capitis diminutionem, 3.p.n. 159.
- Vsusfructus personæ cohæret, 3.p.n. 149.
- Vsusfructus ciuitati relictus computatur secundũ ordinẽ l. Hæreditatũ ad l. Falc. quãdo Falcidia practicatur, licet regulariter duret ad centũ annos. 3.p. 154. & 169
- Vsusfructus alicui relictus an æstimetur quanti vendi possit, aut pro valere 30. annorum. 3.p. num. 155.
- Vsusfructus legatus patitur Falcidiam sicut cæteræ res diuiduæ 3.p.n. 156.
- Vsusfructus quæritur patri in aduentitijs filij clerici, nec in illo ei potest filius præiudicare, 4.p.c. 1.n. 240. Nisi aduentitia quærantur post clericatum ibid.n. 241.
- Vsusfructus donationis factæ à principe nõ quæritur patri, d.c. 1.n. 246.
- Idẽ in donationibus magnatum. d.c. 1. 247.
- Vsusfructus extinguitur si domino proprietatis cedatur, d.c. 1 nu. 156.
- Vsumfructum diminuens fraudat creditores d.c. 1. n. 158 & seq.
- Vsusfructuarius tenetur ad modicas expensas litis, & rei, 4.p.c. 1.n. 264.
- Vsucapio prohiberi non potest quia est publici iuris, 2.p.n. 385. (tur. ibid.)
- Vsucapio nõ datur in rebus quæ nõ alienantur
- Vsucapio non currit sine titulo, 2.p.n. 384.
- Vsucapio prohiberi nequit per testatorem secus per legem. d. 2.p.n. 384.
- Vsucapio non datur in maioratu: sed tantũ præscriptio triginta, 2.p.n. 386,
- Vxor hæres instituta à viro, & grauata fidei cõmisso potest Falcidiam, & debitum deducere, 1.p.n. 45.
- Vxor pauper hæres grauata vnam tantum quartam deducit, 1.p.n. 565.
- Vxor pauper habet quartam in bonis mariti diuitis, & è contra, 1.p.n. 563.
- Vxor tenetur compensare legatum à viro relictum in quartam, 1.p.n. 565.
- Vxor donans filio communi rem sibi à marito donatam non censetur donare sed vir, & res est profectitia, d.c.n. 187.

FINIS.

ERRATA

Fol. 2. vers. col. 1. lin. 8. patro, pro patronus. fol. 16. col. 2. lin. 12. hæredem grauatum, pro hæres grauatus. fol. 19. col. 2. lin. 15. modo, pro modi. fol. 20. col. 1. lin. 9. titutum, titulum. fol. 20. vers. lin. 1. impedimentũ, supple datur. fol. 22. col. 2. lin. 1. valent. pro valentis. fol. 22. vers. col. 1. lin. 21. Corras. Cuiac. fol. 24. col. 1. lin. 16. deficet, pro defecit. fol. 24. vers. col. 1. lin. 15. decisinis, decisionibus. fol. 26. col. 1. lin. 33. bouis, bonis. fol. 30. vers. col. 2. lin. 34. decisini decisioni. fol. 33. vers. col. 1. lin. 13. multas, multa. fol. 35. col. 2. lin. 1. coniugat. pro in fidelium. fol. 37. col. 1. lin. 8. ex fecto, ex facto. fol. 39. vers. col. 1. lin. 36. illegitimat, illegimitatis. fol. 39. vers. col. 2. lin. 32. lugetimatus legitmatus. fol. 41. col. 1. lin. 19. legitimos, legitimatos. fol. 41. col. 2. lin. 37. errata,

terra, certa. fol. 41. vers. col. 2. lin. 28. fuit, fecit. fol. 42. vers. col. 1. lin. 28. Cod. D. fol. 43. col. 1. lin. 11. Auē-
 daño, Auiles. fol. 31. col. 1. lin. 12. n. 91. pro 92. fol. 51. vers. col. 1. lin. vlt. supra, supremā. fol. 55. col. 1. lin. vlt.
 sedudum, secundum. fol. 68. vers. col. 1. lin. 22. aliqua, aliquam. fol. 72. col. 1. lin. 12. personā, personarū. fol.
 76. col. 1. lin. 24. lādx, lāfx. fol. 79. vers. col. 2. lin. 19. reputabatur adde non reputabatur. fol. 123. ad margi-
 nem, nu. 100. nu. 134. fol. 140. col. 2. lin. 31. illum, illam. fol. 146. col. 1. lin. 13. puro, pura. & ibi. pacta pro pacto.
 fol. 145. vers. col. 2. lin. 18. operi, operari. fol. 149. vers. col. 1. lin. 38. dotationibus, donationibus. fol. 178. vers. col.
 1. lin. 34. c. 2. c. 20. fol. 218. vers. col. 1. lin. 19. tribus, duobus. fol. 219. vers. col. 2. lin. pen. quæ, que. fol. 195. vers.
 col. 1. lin. 20. possor, posse. fol. 226. vers. col. 1. lin. 1. scribet, scribit. fol. 231. col. 2. lin. 23. suple verbum, (vritur)
 fol. 238. col. 2. lin. 6. lga, legata. fol. 240. vers. col. 2. lin. vlt. potest, suple non potest. fol. 248. vers. col. 1. lin. 35. ad per-
 sona, in persona. fol. 255. col. 1. lin. 32. species spes. fol. 255. vers. col. 1. lin. 28. non conditionale, dele non. fol.
 255. vers. col. 2. lin. 14. sequuntur, sequitur. fol. 258. vers. col. 1. lin. 3. legatarijs, legatis. fol. 258. vers. col. 2. lin. 17.
 vt constat, suple, & inter legata conditionalia quorum dies semel cedit. fol. 259. vers. col. 2. lin. 4. introducatur,
 suple, vt, introducatur. fol. 260. vers. col. 2. lin. 32. terminis terminos. fol. 261. col. 2. lin. 13. plares, plures. fol.
 265. vers. col. 2. lin. pen. eximant, existimant. fol. 281. col. 1. lin. 23. d. de. fol. 282. col. 1. lin. antepen. quā, que in.
 fol. 283. col. 1. lin. 14. agens, agere. fol. 283. col. 2. lin. antepen. comissi, comissi. fol. 285. vers. col. 1. lin. 7. motis,
 mortis. fol. 287. col. 1. lin. 22. inspectatione, inspectione. fol. 288. col. 2. lin. 22. quia, quali. fol. 288. vers. col. 2. lin.
 9. acrefcendi, acrefcendo. fol. 290. vers. col. 2. lin. 15. cinilis, civilis. fol. 291. vers. col. 2. lin. 9. confiditionis, con-
 ditionis. fol. 294. col. 2. lin. 2. dote, dotem. fol. 298. vers. col. 2. lin. vlt. quai, quia. fol. 300. vers. col. 2. lin. 29. ratio
 nem, ratione. fol. 301. vers. col. 1. lin. 17. nuptum, natum. fol. 302. col. 2. lin. pen. ad, pro an. fol. 305. vers. col.
 1. lin. 3. E, &. fol. 306. col. 2. lin. 32. excuti excutit. fol. 307. vers. col. 2. lin. 29. cum, tum. fol. 311. col. lin. 30. pre-
 cedit, procedit. fol. 313. col. 1. lin. 3. sublimationem, sublimitationem. fol. 322. col. 1. lin. 31. ab, ob. fol. 323.
 col. 2. lin. 15. ergo, erga. fol. 324. col. 2. lin. 28. inter, in. fol. 328. vers. col. 1. lin. 2. quæ, que. fol. 330. col. 1. lin. 16.
 edictus, dictum. ibidem. lin. fin. prolibata, prælibata. fol. 335. col. 1. lin. 5. quam ad, quoad, ibidem vers. col. 2. lin. 21.
 da, de. fol. 344. col. 2. lin. 8. hac, hæc. fol. 345. vers. col. 2. lin. 2. emphiteuti, emphiteusi. fol. 360. col. 1. lin. 11. de
 le, sunt. fol. 363. col. 2. lin. 19. facent, faciant. ibid. lin. 36. tenet, tenent. fol. 365. vers. col. 2. lin. 15. alijs bonis, alia
 bona. fol. 370. col. 1. lin. 3. marito, merito. fol. 374. col. 1. lin. 3. aperte, a partē. fol. 374. vers. col. 1. lin. 7. inter,
 suple, ea quæ dantur pro cōditiōne implenda, & inter, &c. fol. 376. col. 2. lin. 21. vtilitatem, suple. in. d. fol. vers.
 col. 1. lin. 24. tenentur, tuentur. fol. 379. col. 2. lin. 24. accipiuntur, accipiunt. & lin. 31. imputanda, imputanda.
 fol. 386. vers. col. 2. lin. 20. imputentur, suple, non imputentur. fol. 387. vers. col. 1. lin. 1. pare parte. fol. 388. vers.
 col. 1. lin. 1. quanuis, quis. fol. 396. vers. col. 1. lin. 3. probationem, prohibitionem. fol. 401. vers. col. 1. lin. 18.
 i. Cuiac. lib. 2. lib. 20. fol. 403. col. 1. lin. 8. ad se, quæ ad se. fol. 408. vers. col. 2. lin. 7. aliud, aliam. Finis.

This section contains faint, mirrored text from the reverse side of the page, appearing as bleed-through. The text is largely illegible due to its low contrast and orientation.

FINIS

ATAA

This section contains faint, mirrored text from the reverse side of the page, appearing as bleed-through. The text is largely illegible due to its low contrast and orientation.

